

***

Я з родини таких трударів,
Що й понині пишся дуже.
Бо в роботу у хаті й дворі.
Як то кажуть, вкладали душу.
Наша мати уміла все:
Вишивала, в'язала, шила...
Скільки знала вона пісень.
Тонким голосом як тужила.
Ткала мати для нас рушники
Вечорами й світанками. Досі
Ще доріжки її й килимки
Я з любов'ю стелю на підлозі.
Насолода велика – поля:
Там днювала вона й ночувала.
І платила їй щедро земля
Урожаєм щоріч небувалим.
Хоч тоді ми жили в бідності.
Квіти завжди цвіли коло хати...
Може, я й не така у житті.
Як моя трудівниця-мати.

***

А ми, сказати правду, хутірські:
З Отраже – мама. З Підзагалля – тато.
В дитинстві часто довелось таки,
У тих місяцях святих розкошувати.
Хоч в Підзагаллі й хати не було:
Знайшовся хтось – і димом все до Бога.
Та споришами з хутора в село
Не заростала та стежина довго.
Бо ріс там сад. Такий нам рідний сад.
Що навесні вкривався густо цвітом...
Було, ні з чим вергалися назад,
Якщо не встигли яблука дозріти.
Якийсь у них був незвичайний смак.
А от не знаю, чи були там груші...
Нема вже й сліду від дерев, а так
Щось і сьогодні ще бентежить душу.
Далеко вже й дитинство запливло.
А з пам'яті не стерлося нічого...
Давним-давно я вибрала село.
Хоч заміж вийшла теж за хутірського.

***

На хутір вже нема до кого йти.
А так не йду, щоб лиш тривожить душу.
В міцних обіймах болю й самоти
Чекає хага. А сказати мушу:
То був не хутір. То земний був рай.
На жаль, прозріння те прийшло з літами...
Пахучий луг. Лани під небокрай.
Співучий жайвір в небі над житами.
Із двору вибіг – жибонить вода.
А ти – на кладку... Серцю в грудях тісно.
Шепоче з вітром вільха молода –
Й твоя пливе між берегами пісня.
На мить забулось: ти ж пастушка ще
(Несли в коробці із села гусята)...
Болить ночами той дитячий щем,
Коли додому поверталась мати...
Заходить сонце. Пригаса розмай.
Борщем занахла тишина вечірня...
Коротка ніч. Приліг на під. «Вставай!» –
Гукають з двору голосисті півні.
Ти ще лежиш. Проснулись баба й дід.
На шибці грає світанкова просинь.
Той дивовижний, неповторний світ

Я пам'ятаю (до дрібниць) і досі.
Ще й бабин голос чується мені.
І усміх діда ще живе. Аякже!..
Застиг в чеканні в тихій далині
Куточок наш на хуторі Отраже.

***

Я повертаюсь з рідного села.
Додому б швидше! Ой, якби ж додому...
А хто питає: «Ну, і де була?» –
Де – ще скажу. Що на душі – нікому.
Бо так болить, як не боліло ще –
Усе в мені давно померло наче...
Холодний день дощем в шибки січе.
За чим же й він так невгамовно плаче?
Й моїй уже не втриматись сльозі:
У нашій хаті нашого – нічого...
За поворотом зупиню таксі
І поверну ліворуч на дорогу.
Спішу додому. Недалеко йти.
Під вікнами квітує там красолька.
Все ж подзвоню. Назустріч вийдеш ти –
В руках, як пташка, спурхне парасолька.

***

Куплю-продам. І все ото за долар...
Не дивина, бо час настав такий.
А батько наш, такий великий столяр.
Все, що робив, збував за копійки.
Для нього засвіт починався ранок:
Ще спало міцно над Случем село,
В його руках уже співав фуганок.
Крутилося-вертілося свердло...
З'їдав сніданок. Часто й борщ вчорашній.
Був радий тим, що мати подала.
Спішив велосипедом у стельмашню,
Що причаїлась на краю села.
Хоч батько наш давним-давно не струже,
Ще світяться у вікнах тих шибки.
Що він вручну робив старанно дуже,
А заробляв на тому копійки.

***

В хаті тепло й затишно. А я сама.
Хоч лютує за вікнами ще зима,
До весни недалеко. Близько уже.
Засинаю і чую: хтось мій сон стереже.
Здалося на мить: входить батько у хату,
Сідає за стіл, починає співати:
То все вимагає у сивої кішки
Віддати дитині червоні панчішки,
То вітра благас: «Повій на Україну,
Там, може, кохана за нелюбом гине».
А вітер не віє, лиш квилить тужливо —
Об терни густі проколов собі крила.
Батько співає й неначе колише.
А пісня його все тихіша, тихіша...
І я прокидаюсь. Нікого. Сама.
Хурделить над хатою біла зима.

***

Весна бує вишневим цвітом,
Кульбаби жовті влітає в коси.
Пов'яже зав'язь. А там і літо,
Духмяні трави складе в покріси.
Заграло сонце поміж гілками.
Повіє легіт, немов із раю.
Сумую, тату, й тепер за Вами,
За Вами, мамо, все ще скучаю.

***

Жнивуємо. Така безмірна спека.
Комбайнів гуркіт чути там і тут.
І вже за ними дибають лелеки,
Неначе облік якості ведуть.
Прикрила очі – то уже здалося,
Що жну серпом. І легко так мені.
А поруч мати: «Не губи колосся.
Не залишай високої стерні...»
От і готові наші полукіпки.
Хоч як втомилась, навіть не стою:
Несу квітки, і воду, й хліба скибку
І «бороду» лаштую при краю...
Змолочено. Обміряно. Так треба.
В кишеню гроші комбайнер хова,
А я ще там. Під тим високим небом
Із матір'ю завершую жнива.

***

Зазирає у вікна осінь
І мережить стіну дощами.
В кожній краплі я чую й досі
Тихий голос моєї мами:
– Ну куди ж ти в такий дощисько?
То ж промокне умить сукенка.
Пережди. Он приляж у ліжко,
Бо ж дорога то не близенька...
А я рвалась тоді додому –
До своєї таки вже хати...
Лиш тепер, стільки літ потому,
Як давно вже не з нами мати,
Враз збагнулася суть благання
Й самоти нерозривне коло...
Плаче осінь у шибку рання.
Тихим спогадом в серце коле.

*Лицем на захід
повернулось літо*

***

З життям іду я вже не в ногу.
І долі все давно простила.
А як зіб'юсь колись з дороги,
І навпростець берусь шосилій.
То все одно плетусь позаду.
Як перехрестями блукаю,
То не прошу собі поради.
Ні в кого стежки не питаю,
Бо так боюсь: той – гнівом – в очі.
Той вовком блимає відразу.
Той сам не знає, чого хоче
Й, бува, словами так образить,
Що скорчиться душа в стражданні
І запече у кожній жилці...
Й шепчу тривожно запитання:
– А хто ж ми з вами, українці?

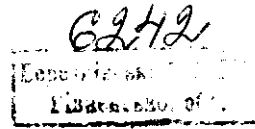
***

Вийшла тихо з-за обрію ніч,
Неосяжні малює узори.
Ти хоч клич мене, хоч не клич,
Поки ранок сяйне прозорий.
Цілий світ заснує в думки,
А не знаю й сама, для чого...
– Ну чому ж ми сьогодні такі? –
Я питаю себе і Бога.
От гриземось. Гриземось – і все.
Продасмось комусь за копійку.
І куди ж то нас човен несе?
У які запливаємо ріки?
Лиш для себе. Для себе. Собі.
Схаменімось, допоки не пізно,
Сяють ще ж небеса голубі
І пташина бринить у них пісня.
Ще десь коник сюрчить у траві
І роса виграє, наче перли...
Пошануймось, щоб поки живі,
Наші душі завчасно не вмерли.

16

***

Впала крапелька із трави,
На сльозу материнську схожа.
Ти казав: «Повернуся живим!» –
І дуна стрепенулася: «Може!»
Вже давно відлетіли пташки
У чужий, але теплий вирій.
Заросли споринами стежки.
Де ходив. Залишилася віра:
Ну, сьогодні! Ну, завтра! Ну!..
Ти додому прийдеш на світанні.
Що ж так приймаком полину
Загірчило для всіх чекання?
Чому рвуться від болю серця.
Коли чусь зі сходу новини?
То – не схід. Не АТО. Для бійця –
То – земля його. Україна.
Впала крапелька із трави,
Як сльоза материнська гаряча.
Ти ж казав: «Повернуся живим!» –
Над могилою ворон криче.

17

***

Все минуло. Усе пережите.
Відболіло. І спокій душі.
Чи ж ти бачиш, стривожений світе,
Хто у цій домовині лежить?
Як ще жити такому треба –
Не пора ще йому. Не пора.
Тихим громом зашакане небо
Проводжає його з двора...
В'януть квіти. Промови й промови:
– Він – учасник АТО. В нього чин...
– А чи знаєте, людоньки, хто він?
Він – єдиний у матінки син.
Відгрімлі салютів звуки.
Згасла зірка його життя...
Простягає до Бога руки
Ненароджене ще дитя.

***

Минула осінь. Скоро вже й зима
Притрусить снігом і ліси, і луки.
А скільки вас серед живих нема:
Батьків. Синів. Братів. Чи то й онуків.
А ми живемо. Час веде свій лік.
І так пече нестерпний біль утрати...
Героям слава! Слава всім навік.
Хто захищає Україну-матір!

***

Час не стоїть. Спішиш і ти за ним.
Тут літо ще. За горизонтом – осінь.
Не віряться! А був же молодим
Колись давно. І так недавно зовсім.
Життя – ріка, де ти пливеш в човні –
Супроти – мало. За водою – більше.
Стягло у вир. Спинивсь на міліні –
І берег той з туману раптом вийшов,
Де вже й зозуля навіть не кус,
А лиш луна додзвонює тривожно...
Поки живеш, шануй усе, що є:
Життя, як пісню, повторить не можна.

***

Душа моя -- дорога санна.
Два положки – туди й сюди.
Той залишає втрати рани,
Той гіркоти кладе сліди.
А як поверне вже на квітень,
І сніг струмками віддзюрчить,
То я надіями розквітну.
І все в мені переболить.

***

Тут зупинюся. Стежка – ген за жито.
Ніде нікого. Та чомусь здалось:
Мені під ноги висипалось літо.
І кольорово на землі сплелось
Таке розкішне запашне свавілля:
Ромашки. Нечувітер. Спориші...
А де, скажіть, знайти такого зілля.
Що гоїть рани зболеній душі?

***

Знайду дорогу в далину,
Мину стежки із літа в осінь
І гострий запах полону
Там заплету собі у коси.
Черпну у пригорщі ріки –
Засяє сонце на долонях...
Здалося: помахом листків
Мене до хати кличе сонях.
Аж засміялось небо. Ох!
То знов неначе батько й мати
Йдуть до воріт собі удвох
Мене з дороги зустрічати...
Внизу хлопоче течія.
Я до верби горнусь сухої.
Тут юність плакала моя,
Коли прощалася зі мною.
А де ж то юність вже ота:
Чи десь на морі? Чи на суші?
Стою й сама уже в літах,
І щось до сліз тривожить душу.

***

Вже не Надійки, Іванки чи Олі –
Ці імена залишилися в школі.
Кличуть тепер нас по імені батька,
А то й простіше: «тітко» чи «дядьку».
Вже навіть «бабо» почути у спині.
Ах! Як ці роки летять без упину:
Весна недавно, а тут вже й осінь
Бабине літо виплуте в коси.
Скільки продумано і пережито!
Йшли ми життям через терни і квіти.
Не завжди лягали нам лаври під ноги –
Знали печалі, розлуки й тривоги.
Зморшки. Сивини. Спрацьовані руки.
Юність повториться в правнуках-внуках.
Та в кожному серці ще затишно мрії,
І спогад про школу жаринкою тліє.
Усе, наче вчора: перерви, уроки.
Мудрого вчителя стиснені кроки.
Очі привітні. Слова, як пісні,
І сонячний зайчик на білій стіні.
Було і нема. Не вернути ніколи.
Так само стоїть над дорогою школа.
Аж заливається зранку дзвінок –
Жаль, що не ми спішимо на урок.

***

Десь за село піду сама.
В тумані білому сховаюсь
І тільки тут собі зізнаюсь,
Поки нікого ще нема.
Чому цю вибрала дорогу.
Ледь ліс видніється далеко.
Неначе стомлена лелека,
Таки приляжу ненадовго.
І грудка муляє у плечі.
Й стернею ноги поколола.
Душа і тут не охолола,
А не дрімається. До речі,
Не відступас ні на крок
Те, що болить мені зчора.
На простір виманило з двору
Й плете мереживо з думок.
Побуду ще і намовчусь.
В тумані білому сховаюсь.
І тільки тут уже зізнаюсь:
– Сама від себе не втечу.

***

Ворушить небо зоряним крилом.
Сховався день. Неначе й не було.
Прилип густою сінню до вікна
Холодний вечір. Ще й не сплю, однак
Уже болить в мені душа чиясь.
Хоч сто разів таки заприсяглась:
– Забудь про все. Лови щасливу мить...
Чия ж душа за мене відболить?

***

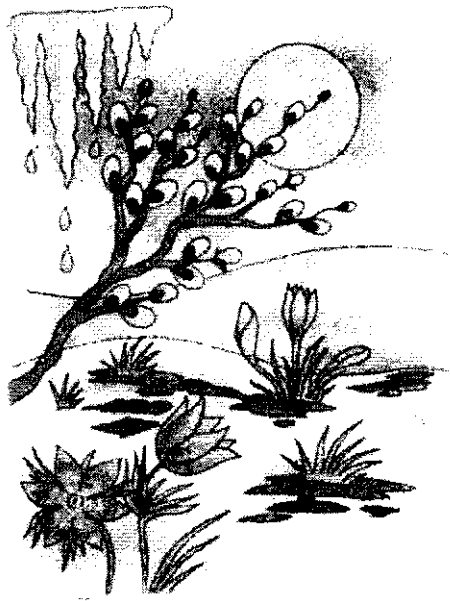
Нагрішилося. Не простилося.
Відснокутувать рід не встиг:
Закрутилося. Завихрилося –
Впав на душу мою чийсь гріх
Не відболено. Не відмолено.
Коле ноги стерня суха.
Не дозволено. Що дозволено?
Де початок мого гріха?

***

Вже половіс нива перегріта.
Як на черінь, стаю в траву суху.
Хоча давно уже навчилась жити
В очікуванні дива чи страху.
Лицем на захід повернулось літо.
Гарячий день схолов у комишах...
Навчилась жити, щоб в спеку не згоріти
І щоб долга не висохла душа.

***

Дзеркало кругле на білій стіні.
Диву даюся:
Глянула з нього в очі мені...
Хто – сказати боюся.
Аж озираюся. Боже, яка...
Серце в тривозі.
Шепче на вухо правда гірка:
– Впізнати не в змозі?
Очі холодні. Байдуже лице.
Лінії. Ризки...
Чи запилилося дзеркало це? –
Мию до блиску.
Пильно дивлюся – й таки впізнаю
Горлицю сиву,
Зовсім не схожу на юність мою –
Ніжну й красиву.

Запахла бузками тиша

***

Прокинувся березень. Не спиться.
Уже струмками збіг на стежку
І верболозам на гостинці
Подарував м'які сережки.
Шпаки на яблуню злетілись –
З дороги лиш. Селитись хочуть,
А тут зненацька засніжило
Й морози знов – чи не шоночі.
– Хай за гріхи вже людям кара.
А чим пташки прилітні грішні? –
Між горобців синичок нара
Занепокоїлась на вишні.

***

Схилило яблуно стару
Давно вже дуже.
Опалий цвіт собі зберу –
Печаль на душу.
Із року в рік, із дня на день
Росте незвично.
Бджолино просто так гуде,
А як музично.
Коріння вимило дощем.
Та їй не шкодить,
Зате шпачиха тут іще
Пташат виводить.
Перестойть отак в саду
Жару й негоду.
А я у вересні прийду
Нарвати плоду.
Розкине небо синь свою
Уже осінню.
Десь тут в задумі постою
Сама під тінню.
Чи до кори чолом схилюсь,
Журбу навію
Й собі зізнатись побоюсь.
Що теж старію.

***

Пташка одну насінинку несла –
Й от недалеко від хати.
Що стала примарою скраю села,
Ясен узявся підростати.
Ховається в гуші – яка вже не с.
Якби ожила Василина!..
А ясен відцвів і насіння своє
За вітром на землю кинув.
Дрімає на сонці. Чи то здалось?
Чи, може, йому і сниться:
Паростком – стрель! – насінинка – і ось
Поруч росте ясениця.

***

Упало небо в садок дощами –
Весна скупалася не востаннє.
Де поодинокі, а де кущами
Цвітуть під вікнами квіти ранні.
Тепла чекають примули сонні.
Польован червоний ось-ось засяє.
Тягнуь руками. Беру в долоні.
А він: «Не рви!» – в німоті благає.

***

Спустився ранок теплий з вишнями,
На мить якусь ненавчбно завмерши,
Бо тут каштан в полоні тишини
Уже зацвів. Таки зацвів уперше.
А все ж буває перший раз в житті:
Любов. Розлука. Зустріч і прощання...
В промінні сонця ніжно-золотім
Роси згасає крапелька остання.
Хоча каштан перецвіте от-от,
Не відчуваю гіркоти й тривоги:
У дні осінніх польових щедрот
Достиглий плід посиплеться під ноги.
А хтось збере ті влєжачі плоди.
Хоча не буде, може, в тім потреби...
Поки живеш на світі, щось садн.
Хай проростає пам'яттю про тебе.

***

Виходжу з хаги. Проти сонця
Топчу спориш в самотині.
Щось там сорока строчить доньці.
Чи, може, скаржиться мені?
А горобці – «цвірінь!» – на вишні.
З-між листу – пурх! – і вже нема...
Цвіте так солодко, так пишно
Хай не в душі, а все ж весна.
І пташенят – в шпаківні писки.
Квартет шпачиний у гіллі.
Шмигнула ластівка так низько:
Крилом черкнулася землі.
І навіть ворон – «кар-р-р!» – на плоті
(Хоча які його пісні?)...
Якби ж країна не в скорботі,
Ах, як співалося б мені.

***

Розвидняється. Легко й свіжо.
Скоро сонце над лісом встане.
Так запахла бузками тиша.
Як в дитинстві колись. Так само.
Та ні болу в душі. Ні втоми.
П'ю наснагу, немов причастя...
Наламаю бузку додому,
Щоб знайти свою квітку щастя.

Котиться сонячне колесо

***

Під сонцем липа шелестить –
Колись садили біля хати.
За стільки часу самоти
Таки навчилася прощати.
Хоча й ображена на світ
І хугірські оці роздоли...
Летять на жовто-білий цвіт
Нектаром ласувати бджоли.
Хіба ж вони її рідня? –
І погляд свій – за дальні далі.
Перецивіте – і знов щодня
Вестиме лік своїм печалям...
А хати наче й не було.
Вже стерлись з пам'яті обличчя.
Не заїде липа у село –
Тут сумуватиме довічно!

***

Стала хмара над обрієм сива.
Заніміли пташок голоси.
За прогнозом сьогодні – злива.
Спозаранку ж – ні краплі роси.
Але небо, немов зареклося.
Хоч шепчу замовляння слова.
Бо ж не падає дощ, коли просять –
Задощить в косовицю й жнива.

***

Прохолодно й затишно. У хаті –
Сонця промінь, ранковий гість.
Каже дядько Андрій: «Благодаті
Дух у вас відчувається скрізь».
А навколо буяє літо:
Вище яблунь сягнув горіх,
Від порога, росою вмитий,
Килимами прослався моріг.
А концерти в саду пташині!
(Не за гроші мені й тобі).
Он і танго у небі синім
Витанцьовують голуби.
Стільки сонця, але не душно.
Перед кожним вікном цвіте...
Я занадто таки простодушна.
А відплатиться чим за те?

***

Котиться сонячне колесо,
Зваблос очі.
Тишу вусатим колосом
Нива лоскоче.
Прощається день з калиною
За селом над озерцем.
Піснею солов'їною
Розтривожив їй серце.
Котиться колесо. Котиться
Аж за обрії сині.
Вітер на крила схопитися –
Розполохає тіні.
Гаснуть останні промені,
Наче надії...
День оживає в спомині,
Як сутеніє.

***

Поговорити хочу з кленом –
Прийшла до нього на гостину,
Та він лиш поглядом зеленим
Лукаво так на мене кинув.
А я стою. Не йду (До річі,
Не хоче клен того чи хоче).
Притихлим голосом лелечим
Небесна синь мене лоскоче.
В задумі клен чи, може, в смуті,
Бо щось не в'яжеться розмова.
А чи то спогади забуті
Заворушилися в листі знову?
Дошами хлюпнуло рясними.
Громи над нами прокотились...
Мабуть, таки додому йтиму:
Поговорити розхотілось.

***

До річки треба ще зайти.
Внизу он хвилями гойдає.
Спускає берегом крутим,
Хоча в обхід дорогу знаю.
Не по літах круті стежки,
Та вже назад немає ходу...
Із гнізд виурхують пташки.
Летять на той бік через воду.
З долонь напиться б мені
Так, як колись, як пасли гуси...
А десь там жайвір в далині
Вже голос свій на жито трусить.
Згадаю друзів-пастухів.
Покличу – відгуку немає...
А поруч ось пеньок сухий
З-під пизу паростки пускає.
В теплінь закутує плече
Проміння сонця з високості.
Біжить ріка. Тече й тече,
Хоч я прийшла до неї в гості.

***

З неба на землю спустилась буслиха,
Кличе на поміч. Скоїлось лихо:
Не поділивши щось між собою,
Бусли на полі зійшлись у двобої.
Бились дзьобами. Крилами бились.
То замовкали. То знов клекотіли.
Збоку дивилася пильно на все це,
Поки й моє затривожилось серце.
Соромлю й благаю. Підходжу близько –
Злинув угору один буслисько.
До другого враз підлетіла буслиха.
Стала навпроти. Озвалася тихо...
Зашелестіли в небесній сині
Чорно-білі крила пташині.

***

З кубла полетіло униз бусленя –
Перший політ, напевно.
Вийшло у поле й кудись навмання
Крокує упевнено.
Ось зупинилося рантом на мить:
Зваблює просторінь неба.
Не задивляйся. Грайлива блакить
Ще не для тебе.
Хочеться дуже піднятися у вись,
Аж до нестями?
Щастя ж твоє (зрозумієш колись!) –
Лиш біля мами.
Як у польоті, на висоті.
Крила знесинить втома,
Збагнеш, що ніде не буває в житті
Краще, ніж дома.
В гніздо не вергасться. Бродить пташа.
Є в тому, знай, потреба.
Землі ще тримається, але душа
Рветься у небо.

***

Котилось, котилось відерце –
Упало на кругле люстерце,
Що он в глибині затаїлось.
Та тільки воно не розбилося!
А хлюпнуло зовсім тихо
На радість мені, на втіху.
Качаю відерце, качаю,
Схоплю його аж біля краю,
Сховаю у тінь від осоння,
Черпну собі трошки в долоні –
Смакую таку насолоду...
Дякую, Боже, за воду.

Загублюся серед осені

***

Пищу я знов чомусь про осінь,
Вдивляюсь пильно в кожна днину —
І щось нове чи зване досі
З усіх усюд на мене лине.
От тільки слів якась нестача.
Бракує музики на все це...
Про щось змовчу. Щось не побачу.
Щось запишу для себе в серці.

***

Холодний став під небом синім.
Десь голос крижия в осоці.
За сонцем ходить день осінній
Із хризантемою в руці.
Димами пахне при долині.
Рідля лисниться де-не-де.
Ще десь навук між світлом й тінню
Нитки мереживні пряде.
Ще манить небо височінню.
В дорогу кличе тиха даль.
Сховались сонце й день осінній
За горизонту світлу палъ.

***

Депресія, а чи нудьга осіння...
Комусь на думку спали ці слова,
Та не мені. Замри під небом синім –
Розкрис осінь всі свої дива.
Зайди на кладку чи убрід за річку,
Де мують верби позолоту кіс.
Повір мені: таки погана звичка:
Печалі – крапля – й ти уже розкис.
Заглянь до лісу чи спинись у лузі,
Черпни роси з прижухлих вже отав.
Де та нудьга? То просто серце в тузі,
Бо хоч на осінь, а старішим став.
А як із неба журавлині крила
Тобі на плечі раптом струсять сум.
Пробач пташкам і побажай їм сили.
Запам'ятай в польоті їх красу.
Лиш придивись. Тривожить душу досить.
Он клен багряно при шляху горить...
Яка нудьга, коли навколо осінь?
Депресія? Ти що?! Не говори!

***

От нарвала кленового листя.
А не знаю, кому й навіщо.
Все ж пучечок несу додому.
Й хоч не треба воно нікому.
То собі насортую вазу –
Посвітліє в душі відразу.
Й так захочеться вийти в поле.
Де вже ноги стерня не коле.
Там почути, як небо скине
Посвист крил і «курли» бусліне.
Чи піти б навпрошки до лісу
Крізь туманів густу завісу?
Або десь в самоті причаїтись.
Серед осені загубитись
І на мить розцвісти від щастя:
Наче знову мені сімнадцять.

***

Останній лист посипався із клена.
Чи знає він свого буття ціну?
Лежить, як мертвий. А живий – для мене –
Не потопчусь по ньому – обмину.
Й не озирнусь. Усе стає минулим.
Проте в душі так порожньо, хоч плач.
Над головою осінь шугонула:
– Пробач!

***

Холодно. Ранок. Автозупинка.
Червона росте горобина.
Вітер зашарпає – і намистишку
З розгону на стежку кине.
Малою для себе такі міражі.
Навіть на казку не схожі:
Не по горобині, а по душі
Топчуться всі перехожі.

***

Попрощались уже журавлі,
В небо злинули – час до вирію.
Я немов приросла до землі,
Довгим поглядом небо міряю.
А гніздо залишилося. Ось.
Тихе небо дощами сочиться...
Як би вдома мені не жилось,
З журавлями чомусь не хочеться.

***

Над озером тихим тужить калина.
А поруч ні пари. Ані родини.
Той вітер, що пізно за стан обіймав.
Давно вже до неї не прилітав.
Заглянула якимось в люстерко озерця.
Завмерло на мить розтривожене серце:
Хоч би листок чи разочок наміста.
Що сяяв на сонці так племенисто...
Таки поклялася більш не кохати.
Як вітер весною став залицятись,
Щастям сійнули зарощені віти:
Заміж калині хочеться вийти.

***

Озвався вечір краплями дощу...
Побудь зі мною, хоч година й пізня.
Прислухайся, бо хочу, щоб почув
І ти цю тиху, ледь вловиму, пісню.
То голос болю, гіркоти й жалю –
Так плаче осінь на межі розлуки...
Сама дивуюсь, що я так люблю,
Як дощ осінній скапує у руки.

*Стрічає вечір
тиху ніч зимову*

***

І дорога таки здаленіла,
І хода вже не та, що колись...
На зелених житах біло-біло,
Знай, надовго сніги розляглися.
Того дня – проти ночі краплина:
Встало сонце й сховалось, на жаль.
Коло плюту горить на калині
Ягодинок кармінна печаль.
Чорний ворон озвався тривожно
(Молоднй чи старий – все одно)...
Я сьогодні годинами можу
За життям споглядати крізь вікно.
Ігтаха рантом розпроростує крила –
Мить одна – і підкорена вись.
А дорога моя здаленіла,
І хода вже не та, що колись.

***

Підкрався грудень у садок –
А там ні снігу, ні морозів,
Один лиш кущик нагідок
Цвіте несміло при дорозі.
Як прийде все-таки зима,
Що забіліє скрізь-усюди,
До плоту гляну крадькома,
А кунц цвісти уже не буде.
Так заболить в душі мені,
Йї себе, напевно, звинувачу –
Не передбачила ж бо сніг!..
І хоч ніколи не пробачу,
Та не зірву квітки проте,
Не вкорочу рукою віку,
Бо ще жива, коли цвіте
В зимові дні цілюща квітка.

***

Під Новий рік вже не чекаю дива.
В казки не вірю теж давним-давно...
Малих синичок зграйка полохлива
На сніг сипнула з вишні під вікно.
Так кличе простір! Так звабливо світять
Ці незимово сині небеса,
Що я стаю найщасливіша в світі
І шепочусь з душею сам на сам.

Стрічас вечір тиху ніч зимову,
 Встеляє шлях мереживом зірок...
 Я рада б тут хоч диханню, хоч слову,
 Та от боюся зрушити й на крок.
 Таке в дворі (хоч звичне) безголосся –
 У друзі вже пішла б мені й сова,
 Бо хоч на мить, а все-таки здалося,
 Що я лише на цій Землі жива.

І холодно, і моторошно, Боже!
 Хоча зима дощем спадає вниз.
 Не промовчу! Я промовчала б, може.
 Так боляче ж! Так боляче – до сліз.
 Бо вже і ми змінить таки не в змозі
 Природи дивну й незбагненну суть:
 То спалить осінь квіти на морозі,
 А то й у грудні ще собі цвітуть.
 Як от і ці! А хто і чим зарадить?
 Іду до брами через весь садок...
 Слізьми стікають зрізані троянди,
 Що вчора гріли сяйвом пелюсток.

***

На тин вместилася сорока
І ні на мить не замовкає...
Мороз чіпляється за щоки.
За руки боляче щипає.
Тут горобці уже й синиці
Босоніж пурхнули з-за хати:
На стежці хто, хто в годівниці
Зерном взялись поласувати...
Порозідалися усюди,
Такі безмежно галасливі.
Аж радість хлюпнула у груди:
Якщо співають, то щасливі.

***

Забувши клопоти й тривоги,
Не дочекавшись, хто б підвіз,
Краєчком довгої дороги
Сама таки простую в ліс.
Я не скажу, що тут ще тиша –
Вже прокидаються пташки.
Он поміж сосон ворон пише
Свої нечитані книжки.
Сипнувся сніг на плечі з гілки –
Етюд усіх тисячоліть:
Над головою раптом білка
Застигла в подиві на мить.
Деся зовсім поруч дятел стука
(Я тут вже, бачу, не чужа!)
Хоч промерзати стали руки,
Зате зігрілася... душа.

***

Холодно ще і морозно. Дарма –
Всі при надії.
Що скоро, нарешті, відступить зима
І потепліє...
З хати потрошку вже капотить
Сонячним боком.
В такому ж чеканні на дроті сидить
(Мовчки!) сорока.
Стіги розіплюються струмками колінь
Згори по долині.
Розпишуть узорами сонячну вись
Крила буєлині.
Співом наповниться ліс угорі.
Внизу – первоцвітом...
Застигли в садку на кущі снігурі –
Два самоцвіти.

***

Сонячні промені світять для всіх
З чистої сині.
Тончуть під деревом злежаний сніг
Зграйки пташині.
Хоча вже на ньому нічого нема –
Все розібрали...
Мабуть, і їм ця коротка зима
Вічністю стала.
Ось в квітнику вже й проталинка є –
Пурхнули з стріхи.
Кожен для себе шукає своє:
Їжу чи втіху.
Підвечір в садок позбиралися знов –
Обсіли порічки...
Вертаюсь таки. Набираю зерно,
Несу в годівнички.

Коли ти поруч

***

Я живу за тобою –
За камінною за горою:
Вітер не дме у спину,
Сонце не палить плечі.
Навіть у пізню годину
Ніг не замочить вечір.
Я живу за тобою.
Я живу біля тебе.
Я їду за любов'ю,
Прихиляючи небо.
Я об терни колюся,
Але болю не чую.
Я над лихом сміюся,
Я у щасті ночую.
Я цілую колосся
Жита з нашого поля,
Лиш тобі не здалося б,
Що не я твоя доля...
Я живу за тобою –
За камінною за горою.

Все, що прийшло, минає,
 Як в косовицю злива.
 Ти мене знов питаєш:
 – Щаслива?
 Падає з неба зірка
 Й десь у польоті гасне.
 Буває інколи гірко.
 Боляче – часто.
 А як схилося в знемозі
 В полоні жалю й розлуки
 Чи знесилось коли в дорозі,
 Подай мені руки.
 Спіткнутись не дай і впасти,
 Здатися і не битись...
 Питаєш, що таке щастя?
 – Просто – жити!

Коли ми вору...

Зібравши вгорі прохолоду,
 І на сутінки впали на плечі,
 Ліг, затаївши подих,
 Й зоряний вечір.
 Ти сплять придорожні вишні,
 Пш Густо рососою вкриті,
 А тихо на стежку вийшло
 Вж Юності нашої літо.
 Такою лагідністю дивись,
 Тут ти вшвищай, обвітаєш чия,
 Зелений колос десь там
 І ти всміхася,
 Шукаю в буднях миті щастя,
 Персберу все це
 І лушу рясисто обвітаєш
 Надія, віра і любов,
 Як все від боля,
 Коли се одному – як для всіх,
 Коли се – нікому,
 Відкрити вгорі із видок –
 Очима – в небо,
 Там сяють волюнки зірок,
 Тут – одні в тебе.

***

Відкину шторку із шибок –
У небо – очі.
Холодне маєво зірок
Мигтить. Лоскоче.
Горить десь там моя зоря –
Тремтяча зірка.
(Ще не збираюсь: не пора,
А серцю – гірко).
Живе небесний дивосвіт
У полі зору...
...Туман стягає до боліт
Тасьму прозору.
А десь собі тече ріка,
Хоч і зміліла.
Цвіте акація п'янка
Вся білим-біла...
Під небом цим і плач, і сміх,
Чи все від Бога?
Комусь одному – як для всіх,
Комусь – нічого.
Відсуну шторку із шибок –
Очима – в небо.
Там сяють вогники зірок.
Тут -- очі в тебе.

***

Гукну: «Привіт!» – Зозуля: «Ку-ку!» –
І на душі уже розмай!
Побігла стежка через луки –
Й далечини торкнувся край.
Ти – подорожній мій сьогодні.
Плечем торкаюся плеча.
А там, у сонячній безодні,
Вже гуси радісно ячать.
Такою лагідністю дише.
Тут ні війни. Ні зла. Ні... Ні...
Зелений колос день колише –
І ти всміхаєшся мені.
Шукаю в буднях миті щастя.
Переберу все до основ –
І душу радістю освятять
Надія, віра і любов.

***

Синіє небо височінню.
Хмарки біліють де-не-де.
Гаряче літо довгі тіні
Поміж деревами кладе.
То солов'я десь трелі втішні,
То клекіт бусла в даліні.
І вже подумалося грішній,
То рай відчинено мені.
Та світ засіявся журбою –
Не обминути. Не пройти.
Це тільки поруч із тобою
Не відчуваю гіркоти.

***

От повертаюся з поля.
Трушу по дорозі втому.
Сонце ще гасне поволі,
А я уже вдома.
Спішилося, як ніколи.
Поглядом вмиць – за браму:
Чи розцвіли матіоли –
Квіти моєї мами.
Ступаю уже на сходи.
Навстіж сінепні двері –
Назустріч мені виходиш
Кликати на вечерю.
Глянув крізь шибку в очі
Місяць, що вплив з хмари...
Трепетно душу лоскочуть
Літньої ночі чари.

***

Поміж землею і зірками
Любові світиться ім'я.
Між проминулими роками –
Десь – ти. Десь – я.
Спішать до обрію дороги
Крізь візерунки самоти.
Поміж печалі і тривоги –
Десь – я. Десь – ти.
Сховалося небо в хмар сувої
І тихо зойкнуло гусьми...
Вже поміж осінню й зимою –
Десь – ми. Десь – ми.

***

Лиш обнови накинута осінь
На дерева усі й кущі.
Схолоділо. І скоро зовсім
Зарядили щодень дощі.
Й треба ж так мені захотіти
З ясным променем сонця в рупі
У просторість закутатись літню,
Побродить до незмоги в ріці...
Дощ іде. Не стиха й сьогодні
(Аж кленовий пригас вогонь...)
Покладу свої руки холодні
В теплу ніжність твоїх долонь.

***

Поміж соснами в лісі вузенька
біжить стежина:
То губиться десь у глиці, то вирипас знову,
То зупинилась, бачу, під кущиками ожини.
Що одяглися рясно в нізню свою обнову.
Як на безлюдді вільно дуна розгорнула
крила!
Легко в пориві щастя, немов полечу
ось-ось...
Сонце, уже схололо, низько над обрієм
сіло...
Раптом мені здалося, наче я жду когось.
Манить і манить до себе ягодами ожина.
Ще залишу на потім цю неповторну красу.
До завтра прощаюся з лісом.
Скраю значу стежину
І повертаюся. Для тебе жменьку ожин песу.

***

Коли мене уранці збудиш
(Губами – ніжно до щоки),
То промовчи про те, що любиш,
Бо вже роки, бо вже роки. ♪
А запишається калина
У краплях сонця золотих.
То не шепчи мені: «Сдина», –
Уже соромлюсь слів таких.
І не кажи: «Найкраща в світі» –
Ціну ж бо знаю я собі...
Хай очі радістю засвітять
Для мене сіро-голубі.

***

Співає осінь листопадна,
Хоч пісня ця така нескладна...
Тривожить часто спозарання
Вітрів колючих завивання.
Однак іде мені на душу
Щемливий шепіт дички-груші,
Що примостилась за горіхом.
Летить кленове листя. Тихо
Лягає жовто попідтинню...
У затяжну сльоту осінню,
Ледь призабувши барви літа,
Стою, теплом твоїм зігріта...
Очей навпроти ніжна просинь.
А навкруги співає осінь.

***

Так соловей в саду щебече
Можливо, нам чи ще комусь...
Я обніму тебе за плечі,
Й не обізвусь.
Та пісня в тишу ллється й ллється.
Вже аж сп'яніла я немов.
Десь по краях мого серця
Сплелись розлука і любов.
Нам ні до чого вже розлука –
Згоріли в юність вечора...
То просто так візьми за руки
Й поговори.

***

Розтривожилась тиша сонна –
Закрутило в садку. Загуло.
Приберу з підвіконня вазони –
Й до холодної шибки – чолом.
Знай, до ранку уже не заснути.
На столі догоряє свіча.
Не на жарт розхурделився лютий –
Б'ється снігом у шибку. Хоча,
Як би там не висвистував вітер –
Доживас таки зима...
Я боюся отак сидіти,
Коли поруч тебе нема.

***

Тобі самотньо? дочекайся вдома,
Хоч як би там між нами не було...
Палата. Ліжко. Ще безмежна втома
І, мов крізь сон, руки чиссь тепло.
А потім – ніч. Безвітряна і довга.
Рогатий місяць. І вогонь зірок.
Уранці встати б вже мені на ноги
І хоч би крок ступити. Хоч би крок...
Зимовий день заграв снігами біло.
Чужі обличчя. Не твої слова...
Я ж перший раз так у житті зраділа:
– Жива!

***

Загляну в шибку і зайду в кімнату...
Стою й стою. А ти усе мовчиш.
Мені багато треба так сказати.
Та промовчу, бо ти вже, бачу, спиш.
А хоч і спиш. То я ще тут побуду.
(Уже з душі аж річка виплива).
Наш кіт Василь стрибнув тобі на груди:
Хай лациться, бо й то душа жива.
Не знаю, як і з чого починати.
Перелистала все життя своє.
Хотілося багато так сказати.
Шепчу лише: «Як добре, що ти є!»

***

Небо заграло вогнями зірок,
Місячним блиском.
Спішу на побачення. Ще один крок –
Й ти уже близько.
Затріпотіла від щастя душа
Ближче до Бога.
Горить – не згасає небесна межа –
Чумацька дорога.
Стаю проти тебе на відстані рук.
Хочу обняти.
Тягне з-за річки, з некошених лук,
Запахом м'яти.
Тиша яка. Обізватись чи ні?
Не злякати б кохання.
Тільки ж зустрілись –
Зійшла в вишині
Зірка прощання...
Стеле під ноги нам вітер згори
Втомлені крила.
А ми стоїмо у своєму дворі...
Коли ж постаріли?!

***

Стоїмо на порозі в осені.
Ні дітей у нас, ні онуків.
Жовтий відблиск проміння косого
Вереснево цілус руки.
Зазирає на той бік вулиці
Через тин молода черешня...
За минулим давно не тужиться.
Не печалить уже й прийдешнє.
Квидить тугою журавлиною
Й завмирає душа від болю,
Коли плачу над Україною,
На її нарікаю долю.

***

Звечоріло сьогодні рано:
Покоротшав осінній день.
Дощ холодний безперестану
З піднебесся іде та йде.
Все одно так блаженно тихо.
Ходить обертом голова.
Впав на землю листок з горіха:
Зачепила крилом сова...
Все простилося. Все забулось.
Світить айстри примоклий цвіт.
Що минуло – не повернулось.
Загубилося в гуші ліг.
... Аж не хочеться в хату з двору.
Хоча мжичить таки згори...
Я й сьогодні з тобою поруч –
Хто і що б там не говорив!

***

*«Кажуть: підкову знайти
на щастя...»
Г. Гордасевич*

Знайти підкову – на щастя, кажуть.
Й собі хотілось знайти. Аякже!
Сходила трави. Збродила ріки.
Від болю в серці ковгала ліки.
Десь об каміння збивала ноги.
Пройшла усі перехресні дороги.
В густій тернині колола руки.
Кричала часто душа з розпуки.
У лісі верес перетопгала –
Нема підкови. У море впала?
На що здалась мені та підкова?
Й без неї жити була готова.
Та знов шукала. Аж притомилась.
Поки на стежці з тобою стрілась...

***

*«За копу зачепилось літо...»
П. Велесик*

«Ми навчилися щасливо жити»,
Ти придумав таке чи я?
Поділила надвоє літо
Неширока ріки течія.
Подас десь зозуля голос
(До Петра ще надійсь тепла).
Пахне хлібом пшеничний колос
Тим, що мати колись пекла.
Прикрасивши поділ габою,
Скоро й осінь сяйне золота.
Я до неї їду з тобою,
За вуздечку тримаю літа.
А вуздечка та часто рветься,
Бо не стисують роки біг...
Скалка льоду лягла на серце.
Впав на голову білий сніг.
«Ми навчилися щасливо жити», –
Не збагну вже, слова чії...
Зачепилось гаряче літо
За два береги течії.

***

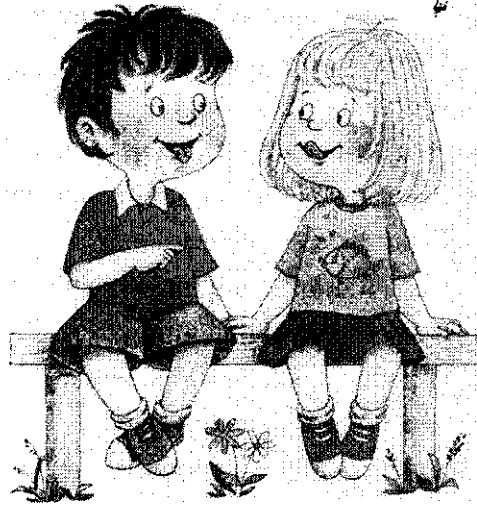
От знову дощ. І хмари на все небо.
І гуркіт грому ще вдалечині.
Боюсь намокнуть. Поспішати б треба.
А ледь плетусь босоніж по стерні.
Якась така вже не підробна втома.
А в душу йде щось дороге без меж...
Хоча й помалу, та спішу додому.
Допоки ждеш мене. Допоки ждеш!

***

Цвінуть ромашки густо на осонні.
Осудить хтось – зірву одну проте...
Лежить така красива на долопі –
Хоча вже мертва, але ще цвіте.
На що гадати? Все давно збулося.
З чим розминулась, не верну. Авжеж!
Шумує нива золотим колоссям,
Зігрита саявом сонячних пожеж.
Крізь день важкий від подихів і звуків
Летить твій голос десь звіддалеки...
Беру ромашку, вже прив'ялу, в руки –
Летять на землю білі пелюстки.

***

Ось і сонце сходить. Вже стоїть над гасм.
Прокидайся швидше! Не проспай краси.
Що могло, простилось. Я сьогодні, знаєш,
Все для тебе зможу, тільки попроси:
Якщо хочеш, вітер загнуждаю в полі,
Чи зловлю в погоні за одне крило.
Не сумуй. Не треба нарікань на долю.
Небесам подякуй – гірше б не було.
Не вини нікого: що твоє, те й маєш.
Не гріши лукаво (чусш!) за обох...
– Ти ж іще не знаєш, гірко як буває! –
З висоти небесної гнівається Бог.

Малечі на добрий вечір

***

Горобець стрибнув із вишні
І клює пшеницю спійсно.
Залетіла в двір синичка:
– Може, ти мені й сестричка
Чи по мамі, чи по тату –
Ну-мо вдвох зерно збирати,
Бо як півень Петрушина
Приведе свою родину,
Поїдять усе – і знову
Нам залишать лиш полову.
От поїли враз пшеницю
Горобейко і синиця.
А коли прокинувся ранок,
Вже синичка на сніданок
Кличе в гості горобця
До смаченького сальця.

***

Сіла Таня на травичку.
Розплела уमितь косичку.
Як на зло, поклала збоку
Подаровану приколку.
А Миколка, менший братик,
Ну кружляти, тупцювати...
Трісь! – Приколки вже немає.
Плаче Таня, невгаває.
Враз метелик жовтокрилий
На травичку сів похилу
(Дуже схожий на приколку).
Упіймав його Миколка,
Взяв у пальці ніжно, просить:
– Приколи Тетянці коси.

***

Тітка в гості завітала
Із сусіднього села.
З сумки ласощі дістала,
Племіннику віддала.
– Дякую. Смачні гостинці.
– На здоров'я, синку, їж.
А води не дав би тітці:
Я ж сиджу, а ти стоїш.
Вмить хлопчина стриб на лавку.
– Тітко, що я Вам скажу:
Принесіть води, будь ласка, –
Сидите ви. Я ж лежу.

***

У сороки зроду хист:
Позбирає собі на хвіст
Всі повинні по кутку.
Наловивши нашвидку
По чужих дворах пліток,
Повернулася в садок.
На краєчок плоту стала,
Все усім розкрекетала
За якусь коротку мить.
Бачить: білочка біжить.
– Ну хвостище! Ну який!
От кому збирає плітки!
Підлітас. Білку кличе:
– Може, хвіст мені позичиш?
– Не проси! Не хочу й плати:
Не люблю я пліткувати.

***

На постелі біля Нати
Кіт вмоєвся подрімати.
То спросоння шось муркоче.
Нату вусиком лоскоче.
Тут здалось йому вві сні,
Наче миші навісні
Враз пробралися знадвору
І їдять зерно в коморі.
– Не піду! Ай, що там миші!
Сон – над все мені миліший.
Крізь відчинене віконце
Засміялось в хату сонце:
– Не забудь, що ти не гість –
Хто не робить, той не їсть.

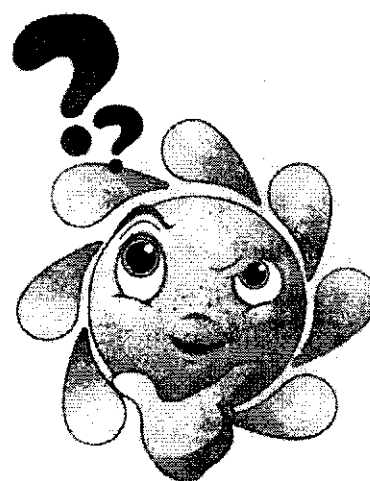
***

Затривожилась хмарка над нами:
– Ви моєї не бачили мами?
Хочу дощиком все скропити,
А забула, як це зробити.
Заридала хмаринка в тузі –
Впали сльози на трави в лузі,
На зелене колосся жита,
На кущі, на дерева й квіти,
На річки, болота, озерця –
Ожило, звеселіло все це
І сказало хмаринці в очі:
– Ми тобі щиро вдячні. От що!
А матуся твоя близенько:
Он над лісом стоїть низенько.

***

У тривозі мама й татко:
Захворіло лисенятко –
Перестало їсти й пити.
Вже не знають, що робити.
У норі лежить тихенько
Рудохвостик той маленький.
Що вже з лісу не носили –
Не встає. Не має сили.
Якось зважилась лисиця
Завітати до крамниці:
– Поможіть мені, – благає, –
Лисенятко помирає.
Дам для вашої дитинки
Крильця курячі і спинки.
Лапок дам й одне стегенце.
Не pomoже їй усе це –
Йдіть до лікаря. Він скаже,
Лікувати чим. Аякже!
Звечоріло, як з крамниці
Повернулася лисиця.
Лисенятко трошки з'їло –
Вже за мить повеселіло.
І сказала мама згорда:
– Напа, лисяча порода!

Відгадай!

***

Хто це в ліжку так розлігся
Після того, як умився?
Позіхнув – і на животик.
Ну, звичайно, це ж наш ...

(Котик)

***

Застогнав. Завив по-вовчи.
Сам не знає, чого хоче.
Під крило схопив листок
Перепіє через місток.
Хто розносить листя, діти?
– Здогадались? Сильний...

(Вітер)

***

Налетіли хмари сиві,
Густо небо враз накрили.
Й тут посинався до ніг
Прегустий лапатий ...

(Сніг)

***

Спить утоптана дорога.
Бо нема ніде нікого.
Розгорілося над нами
Небо ясними зірками.
А в зірковому полоні
Місяць світиться ...

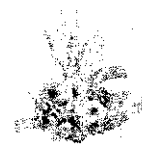
(Уповні)

***

Як прийде ласкаве літо,
Колоситься в полі жито.
Жовтень все під небом синім
Сяє золотом осіннім.
Січень землю снігом криє,
Розсилає скрізь завії.
А весною ось зате
Все радіє і цвіте.
– Що за дивна ця країна?
– Наша рідна...

(Україна)

(Україна) ***

За комбайном слід у слід
Йде, вишукус обід.
То майне у висоту,
Заклекоче на льоту.
То пройдеться по ріллі
(Ноги має немалі).
Походжати болотами
Так навчивсь від тата й мамі.
Що ні разу не загруз.
– Що за птах цей? ...

(Чорногуз)

***

Куш вмовстився коло брами
Із зубчастими листками.
Білим зонтиком цвіте.
Терпко-кислий плід. Зате
Незвичайну силу має.
При недугах помагає.
Не порічки. Не малина.
Відгадали? Це ж ...

104

(Калина)

***

Між гусьми в траві пасеться.
Попоїсть – води нап'ється.
А пірнать який мастак!
– Відгадали хто?

(Гусак)

***

Теплий червень обережно
Відпочити сів на межу.
Від небес синіші трошки
В очі глянули ...

(Волошки)

***

У квітник, що сяє цвітом,
Залетіло в гості літо.
Погляд кинуло поволі
На веселий гурт ...

(Красолі)

105

***

Виріс сонях коло хаги.
Головатий, волохатий.
Простягає ручки Соня:
– Дай мені зерняток, сонях!
– Бач, зернятка всі оці
Виклювали ...

(Горобці)

ЗМІСТ

На хутір вже нема до кого йти

«Я з родини таких трударів...».....	4
«А ми, сказати правду, хутірські...».....	5
«На хутір вже нема до кого йти...».....	6
«Я повертаюсь з рідного села...».....	8
«Куплю-продам. І все ото за долар...».....	9
«В хаті тепло й затишно. А я сама...».....	10
«Весна буяє вишневим цвітом...».....	11
«Жнивуємо. Така безмірна спека...».....	12
«Зазирає у вікна осінь...».....	13

Лицем на захід повернулось літо

«З життям іду я вже не в ногу...».....	15
«Вийшла тихо з-за обрію ніч...».....	16
«Впала крапелька із трави...».....	17
«Все минуло. Усе пережите...».....	18
«Минула осінь. Скоро вже й зима...».....	19
«Час не стоїть. Спішиш і ти за ним...».....	20
«Душа моя – дорога санна...».....	21
«Тут зупинюся. Стежка – ген за жито...».....	22
«Знайду дорогу в далину...».....	23
«Вже не Надійки, Іванки чи Олі...».....	24
«Десь за село піду сама...».....	25
«Ворушить небо зоряним крилом...».....	26

«Нагрішилося. Не простилося...».....	27
«Вже половіг нива перегріта...».....	28
«Дзеркало кругле на білій стіні...».....	29

Запахла бузками тиша

«Прокинувся березень. Не спиться...».....	31
«Схилило яблуню стару...».....	32
«Пташка одну насінинку несла...».....	33
«Упало небо в садок дощами...».....	34
«Спустився ранок теплий з вишини...».....	35
«Виходжу з хати. Проти сонця...».....	36
«Розвидняється. Легко й свіжо...».....	37

Котиться сонячне колесо

«Під сонцем липа шелестить...».....	39
«Стала хмара над обрієм сива...».....	40
«Проходно й затишно. У хаті...».....	41
«Котиться сонячне колесо...».....	42
«Поговорити хочу з кленом...».....	43
«До річки треба ще зайти...».....	44
«З неба на землю спустилась буслиха...».....	45
«З кубла полетіло униз бусленя...».....	46
«Котилось, котилось відерце...».....	47

Загублюся серед осені

«Пішу я знов чомусь про осінь...».....	49
«Холодний став під небом синім...».....	50
«Депресія, а чи нудьга осіння...».....	51

«От нарвала кленового листя...».....	52
«Останній лист посипався із клена...».....	53
«Холодно. Ранок. Автозупинка...».....	54
«Попрощались уже журавлі...».....	55
«Над озером тихим тужить калина...».....	56
«Озався вечір краплями дощу...».....	57

Стрічає вечір тиху ніч зимову

«І дорога таки здаленіла...».....	59
«Підкрався грудень у садок...».....	60
«Під Новий рік вже не чекаю дива...».....	61
«Стрічає вечір тиху ніч зимову...».....	62
«І холодно, і моторошно. Боже!...».....	63
«На тин востилася сорока...».....	64
«Забувши клопоти й тривоги...».....	65
«Холодно ще і морозно. Дарма...».....	66
«Сонячні промені світять для всіх...».....	67

Коли ти поруч

«Я живу за тобою...».....	69
«Все, що прийшло, минає...».....	70
«Зібравши вгорі прохолоду...».....	71
«Відкину шторку із шибок...».....	72
«Гукну: «Привіт!» - Зозуля: «Ку-ку!»...».....	73
«Сніжне небо височіною...».....	74
«От повертаюся з поля...».....	75
«Поміж землею і зірками...».....	76
«Лиш обнови накинула осінь...».....	77

«Поміж соснами в лісі вузенька біжить сте- жина...».....	78
«Коли мене уранці збудиш...».....	79
«Співає осінь листопадна...».....	80
«Так соловей в саду щебече...».....	81
«Розтривожилась тиша сонна...».....	82
«Тобі самотньо? Дочекайся вдома...».....	83
«Загляну в шибку і зайду в кімнату...».....	84
«Небо заграло вогнями зірок...».....	85
«Стоїмо на порозі в осені...».....	86
«Звечоріло сьогодні рано...».....	87
«Знайти підкову – на щастя, кажуть...».....	88
«Ми навчилися щасливо жити...».....	89
«От знову дощ. І хмари на все небо...».....	90
«Цвітуть ромашки густо на осонні...».....	91
«Ось і сонце сходить. Вже стоїть над гаєм...»	92

Малечі на добрий вечір

«Горобець стрибнув із вишні...».....	94
«Сіла Таня на травичку...».....	95
«Тітка в гості завітала...».....	96
«У сороки зроду хист...».....	97
«На постелі біля Нати...».....	98
«Затривожилась хмарка над нами...».....	99
«У тривозі мама й татко...».....	100
Відгадай!	101

ШУЛЬЖУК НАДІЯ АДАМІВНА
ПОГОВОРИТИ ХОЧУ З КЛЕНОМ

Поезії

Шульжук Надія Адамівна.
Ш 957. Поговорити хочу з кленом. Поезії. – Рівне.
2019. – 112 с.

*«Дорога між полукіпками літа», а саме так на-
зивалася попередня книга Надії Шульжук, таки
привела її до нових поетичних образів. Усе просто,
без зайвої химерності. Надто конкретно малює
уява і закинутий хутір, де вже нема до кого йти,
і знайому лісову стежку, пахучі пригорці осени,
і літо прожитого та пережитого, що, повернув-
шись обличчям на захід, висипалось спогадами під
ноги. Та авторка не губиться серед осені, живе не
лише минулим, вона відчуває знайомі пахощі бужко-
вої тиші і розмовляє з кленом...*

У її доробку і віршички для малечі, і загадки.

УДК 821.161.2

